

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

Pinksteren 2019

Liturgie 1

Voorganger: Dr. Tjaard Barnard

Organist: Maria Kuster

Orgelspel

Welkom door lid Kerkenraad en aansteken kaars

Openingslied 672: 1, 2, 6 en 7 (*Komt laat ons deze dag*)

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft
die trouw houdt tot in eeuwigheid
en die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, de Heer
door de Heilige Geest.

Amen.

Antwoordlied: *Tot u, Heer, is ons hart gericht*

Laat ik deze dienst eens beginnen met een wilde suggestie... laten we het eens niet over de Heilige Geest hebben. Als we die proberen te vangen, ontsnapt die toch. Laten we in plaats daarvan eens nadenken over onze diepste momenten van enthousiasme. Voor je het weet, daalt dan die ongrijpbare Geest op ons neer.

Bijbellezing 2 Tim 1: 7 en 8

⁷ God heeft ons zijn Geest gegeven. Niet om bange mensen van ons te maken, maar moedige mensen, vol liefde en geduld.⁸ Je moet je er niet voor schamen om over onze Heer te vertellen.

Verootmoediging

Eeuwige God,

Wat we hier zoeken, waar we hiervoor komen is uw inspiratie. Kracht om het leven op te pakken. Enthousiasme om te doen. Liefde om door te geven.

Al tweeduizend jaar komen mensen in uw naam samen. Hebben zij uw Geest gekregen. Leven zij uit uw verhaal.

Geef ook ons die inspiratie. Zet ook ons in beweging.

Wees met ons, als het ons te weinig lukt om boven onszelf uit te stijgen. Inspireer ons meer en meer.

Amen.

Lied 283: *In de veelheid van geluiden*

Bijbellezing Handelingen 2: 1 – 13

² Toen het Joodse Pinksterfeest begon, waren alle gelovigen bij elkaar in een huis. ² Opeens kwam er uit de hemel een vreemd geluid. Het klonk alsof het hard begon te waaien. Het was overal in huis te horen. ³ Ook zagen de gelovigen iets dat op vuur leek. Dat vuur verdeelde zich in vlammen, en op iedereen kwam een vlam neer.

⁴ Zo kwam de heilige Geest in alle gelovigen. Daardoor begonnen ze te spreken in vreemde talen.

⁵ Op dat moment waren er in Jeruzalem veel Joden uit alle delen van de wereld. Ze waren gekomen om het Pinksterfeest te vieren. ⁶ Toen het geluid uit de hemel klonk, kwamen ze er allemaal op af. Ze

begrepen er niets van. Want iedereen hoorde de gelovigen spreken in zijn eigen taal.

⁷Iedereen was erg verbaasd en zei: ‘De mensen die daar praten, komen allemaal uit Galilea. ⁸Hoe kan het dan dat we ze allemaal horen spreken in onze eigen taal? ⁹⁻¹¹Wij komen allemaal ergens anders vandaan. Sommigen van ons komen uit landen in het oosten. Anderen komen uit landen in het noorden, het zuiden of het westen. Sommigen komen uit de grote stad Rome zelf. Weer anderen komen van het eiland Kreta, of uit de woestijn van Arabië. Er zijn hier Joden uit alle delen van de wereld. Er zijn ook mensen die uit andere volken komen en Joods geworden zijn. En toch horen we allemaal onze eigen taal! We horen dat er verteld wordt over de geweldige dingen die God doet.’

¹²De mensen snapten er helemaal niets van, en ze wisten niet wat ze ervan moesten denken. Ze vroegen aan elkaar: ‘Wat betekent dit toch allemaal?’ ¹³Maar anderen lachten om de gelovigen en zeiden: ‘Die mensen zijn gewoon dronken!’

Lied 701: *Zij zit als een vogel*

Preek

Lang geleden hoorde ik een predikant eens een mooie karakterisering geven van waar het met Pinksteren om gaat. Dat blijft altijd nodig om uit te leggen. Want Pinksteren is het lastigste uit te begrijpen feest. Alhoewel: volgende week is het zondag Trinitatis, de zondag van de Drie-eenheid. Eens kijken of collega Foeke Knoppers daar volgende week wat mee doet! En voor wie erover denkt volgende week thuis te blijven? Dat moet u vooral niet doen. Knoppers is een van de beste predikanten van de Broederschap. U doet zichzelf tekort, als u hem niet komt beluisteren.

Maar nu ter zake: wat zei die predikant nu over Pinksteren. Hij zat met vrienden in de tuin. Het was Pinksteren en zij vroegen: wat is dat feest nu?

Gelukkig deed zich iets bijzonders voor, namelijk al hun kinderen waren zich aan het misdragen. Ze zaten in de tuin van de buren een fikkie te stoken. Dat, zo zei mijn collega, is Pinksteren. Een vuurtje stoken bij de buren!

Vandaag weer eens geen betoog van A naar C, via B, maar enige mijmeringen. Een beetje rondzwevend rondom verwondering, geestdrift, enthousiasme en moed.

Pinksteren gaat om verwondering

Het behoeft geen betoog, dat het best een verrassing was, voor al die mensen die daar bijeen waren, zo kort na het vertrek van Jezus. Het was een moeilijk moment voor die eerste christenen. Ze waren door allerlei golven van emoties heen gegaan. Met Jezus hadden ze bijzondere dingen meegemaakt, toen hij nog dagelijks in hun midden was. Daarna was het allemaal op het eerste gezicht op een mislukking uitgelopen. Hun held was op een gruwelijke manier ter dood gebracht.

Het leek allemaal over, zoals die lieden op weg naar Emmaüs tegen elkaar, en tegen die merkwaardige derde in hun midden, zeiden.

En toch: er was iets. 'Was ons hart niet brandende in ons.' En zo waren er veel meer mensen die het gevoel hadden, dat het niet over was. Ze beleefden dat Jezus in hun midden was. Dat hij moest zijn opgestaan. Maar nu was ie weer weg. Door een wolk aan het zicht onttrokken. Naar de hemel: ver weg.

U begrijpt dat ik zo vrij ben een en ander met een historisch korreltje zout te nemen. Opstanding gaat meer om een gevoel, een ervaring in je hoofd of in je hart, dan een ervaring die je zou kunnen bewijzen aan je buurman. Zo is het ook met Hemelvaart. Jezus moest gewoonweg uit

het verhaal worden geschreven. Voor een moderne soap heel gebruikelijk, maar ook weer niet iets wat je zo overtuigend doorvertelt.

Zo gaat het met Pinksteren ook over een ervaring van verwondering. Over iets wat je beleeft, maar wat voor de objectieve beschouwer toch vooral bezopen klinkt.

Overigens zijn alle christelijke feesten doordrenkt van verwondering. Van de ervaring dat er iets bijzonders inbreekt in onze wereld. Van herders die doodsbang worden als er geen vuurwerk, maar engelen aan de hemel verschijnen. Op Goede Vrijdag was de romeinse hoofdman verwonderd over hoe deze man zijn doodstraf onderging: werkelijk: deze mens moet een zoon van God zijn. Over de Emmaüsgangers sprak ik al: verwondering alom.

En zo is het dus ook met Pinksteren. Er heerst verwarring. Er heerst onduidelijkheid. Vele vreemdelingen bijeen. Tegelijkertijd enorm begrip. Iedereen begreep het, iedereen voelde aan, waar het op aan kwam. Er werd met enthousiasme verteld, ook al een wonder. En het wonder werd groter doordat alle mensen het ook begrepen. In welke taal er ook gesproken werd. Waar enthousiasme gaat natuurlijk taalgrenzen te boven.

Verwondering: dat is wat centraal staat in het eerste gedeelte van onze belijdenis. Volgens sommigen het spannendste gedeelte daarvan.

Verwondering is misschien wel de essentie van geloof. Durven wij ons nog te verwonderen of zijn we zo blasé, dat we alles al weten. Dat niets ons meer verrast. Dat we nergens meer stil van worden.

Verwondering. Onze belijdenis zegt het zo:

Wij beseffen en aanvaarden dat wij onze rust niet vinden

in de zekerheid van wat wij belijden,

maar in verwondering over wat ons toevalt en geschonken wordt;

*dat wij onze bestemming niet vinden in onverschilligheid en hebzucht,
maar in wakkerheid en verbondenheid met al wat leeft;*

*dat ons bestaan niet voltooid wordt door wie we zijn en wat we hebben,
maar door wat oneindig groter is dan wij kunnen bevatten.*

Geloof is het leven in al zijn bijzonderheden ontvangen. Het vraagt om onbevangenheid. Is zien hoe mooi het leven is, dat we gekregen hebben. Rondkijken en je verwonderen over de schoonheid van de schepping. Over de liefde die je kunt schenken en kunt ontvangen.

Zou dat zijn, waarover al die leerlingen spraken? In de oude vertaling: de grote dingen Gods? Over de geweldige dingen die God doet... Dat klinkt allemaal erg groots. Maar voor mijn gevoel gaat het daar juist niet om. Zit het grote van de dingen Gods juist in de kleinheid. Misschien wel de dagelijksheid, die kan verwijzen naar iets bijzonders.

Geloven is echt iets anders dan je buigen over allerlei theorieën of leerstellige ingewikkeldheden. Dat is een leuke hobby voor specialisten, maar is pas interessant als je achteraf je geloof wilt doordenken.

Geloven is naar de wereld kijken en dan durven toe te geven dat je iets bijzonders ziet. Geloven is: leven van de verwondering.

Geloof is niet voor bange mensen. Dat lazen we in de inleidende woorden van vanmorgen.

Geloof is geen antwoord op bangigheid. Geloof gaat niet om mensen bang te maken voor het laatste oordeel, zodat ze gaan geloven alsof ze later met een strenge God geconfronteerd zullen worden. Geloof als antwoord op de vraag hoe je in de hemel komt, is ook al niets. Geloof is ook geen setjes regels van alles wat wel of niet mag. Met dit alles begint het geloof niet.

Wie wil geloven en daarover wil vertellen, moet allereerst zichzelf goed kennen. Moet zijn eigen feilbaarheid en kwetsbaarheid durven toegeven. Moet ook willen beseffen, hoe weinig je weet in het geloof. Geloof begint bij nuchtere mensen die zich durven te laten verrassen.

Niets is minder geloofwaardig, denk ik, dan gelovigen die alles zo zeker weten. Die als het ware op de rechterstoel van God gaan zitten en dan uitleggen hoe de wereld in elkaar zit.

Geloof is voor onbevungen mensen, die positief in de wereld durven te staan. Moedige mensen, vol liefde en geduld, zegt de apostel.

Misschien moet ik iets dieper op die woorden in gaan. Laat ik beginnen met liefde en geduld. U begrijpt: dat zijn relationele termen. Woorden die vertellen over hoe je omgaat met je medemensen. Geen hoog gezweef in de hemel, maar gewoon, hoe u en ik dagelijks met onze medemensen om gaan. Dan gaat het om liefde en geduld. Begripvol naar je medemens kijken. Want laten we eerlijk zijn, je zou je natuurlijk heel gemakkelijk kunnen ergeren, als je zelf alles zo goed denkt te kunnen. Als je snel bent. Als je denkt geen fouten te maken. Maar geloof gaat dus om de vraag hoe je in de wereld staat. Of je begrip hebt voor die medemens. Of je liefdevol kunt kijken naar die ander, die werkelijk anders is dan jezelf. Eigenlijk vooral: of je in die ander een medeschepsel van de goede God ziet. Of in die ander iets straalt van de goddelijke kracht die ons allen inspireert.

Met Pinksteren zijn die allereerste leerlingen zo enthousiast dat ze erover vertellen. Het zijn geen zendelingen die zieltjes proberen te winnen. Het zijn geen evangelisten die denken dat andere mensen gered moeten worden. Nee, het zijn enthousiaste mensen die met liefde ergens over vertellen. Die zo enthousiast zijn, dat hun enthousiasme, nieuw enthousiasme wekt.

Je moet je niet schamen om over de Heer te vertellen, zegt Paulus aan zijn jonge leerling Timotheus. Dat is waar die kinderen in beeld komen,

die een vuurtje stoken bij de burens. Dat is wat het christendom in die vroege tijd deed. Mensen die met enthousiasme vertellen over wat hen draagt, wat hen inspireert, wat hun geloof is.

Dat is wat geloof uitstraalt, ook voor ons, als moderne zoekers. Geen vrome praatjes, geen geloofs zekerheid, natuurlijk ook niet er nooit over spreken, maar gewoon je enthousiasme laten zien. Tonen hoe geloof voor ons van belang is. Hoe het ons verder helpt, door alle zorgen van het bestaan heen.

Dat is Pinksteren. Open durven staat voor je eigen inspiratie. Het durven herkennen, door alle twijfel en onzekerheid heen. En het dan te durven tonen. Niet in grote woorden, maar in kleine daden. In het in geduld en liefde omzien naar je medemens. In je niet schamen voor wat we hier doen.

Als we zo proberen te leven, dan blijft het pinkstervuur ook in ons brandend.

Amen.

Stilte

Muziek

Gebeden, afgesloten met Onze Vader

Eeuwige God,

Vanuit stilte komen we tot u.

Vanuit muziek die onze gedachten tot rust brengt. Die ons bepaalt bij schoonheid en harmonie.

Tegelijkertijd kan het soms ook zo stormen in ons hoofd. Buitelen de gedachten over elkaar heen. Maken we ons zorgen over wat ons overkomt. Kijken we naar uw wereld, naar uw mensen, en kan wanhoop ons overvallen.

Geef ons de moed en de kracht om het met uw inspiratie te doen.

Om te doen wat onze hand vindt om te doen.

Maar ook om stil te zijn, met de mensen die ons liefhebben, die ons nodig hebben of die gewoon op ons pad tevoorschijn komen.

Maak dat we blij kunnen zijn met de mensen wier toekomst hun toelicht. Die tal van zegeningen ontvangen, die proberen anderen ervan te laten delen.

Maak dat wij verdrietig kunnen zijn met anderen, als hun leven getroffen wordt door onheil. Als ziekte en dood op de loer liggen. Als eenzaamheid het plezier verjaagt.

Want wie mensen om zich heen heeft, kan de stormen van het leven beter doorstaan. Help ons daar aanwezig te zijn, waar dat gebeurt.

Maak ons tot het instrument van uw liefde, van uw inspiratie, ja van uw nabijheid.

In stilte willen we bidden.

We bidden samen, omdat we geloven dat u naar ons luistert.

Wees met ons. Zegen ons en inspireer ons.

[...]

Met uw mensen van alle plaatsen en tijden bidden we met de woorden van Jezus:

Onze Vader die in de hemel zijt,

Uw naam worde geheiligd.

Uw Koninkrijk kome,

Uw wil geschiede,

Op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood.

En vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.

Mededelingen

Collecte met muziek

Slotlied 675: *Geest van hierboven*

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde.
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze
geloofsgemeenschappen,
Haar taken in deze wereld, met haar noden
En gaan we dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht,
Onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.

Antwoordlied 978: 4